

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 67. ANULU XVII.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expeditia sa ieșă pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditia. Pretul prenumeratii pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

trib provincial din Monarchia pe anu, anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru principi și teritoriile pe anu 12 fl., anu 6 fl. v. a.

Sabiu, în 24 Augustu (5 Sept.) 1869.

Înserția se platește pentru intea ora cu 7. cr. și urmă, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru treia repetată cu 3 1/2 cr. v. a.

Serenitatea Saă Archiducele Vilhelm, FZM, în calitatea de inspector general de artillerie a sosit joi săraci în Sabiu. Serenitatea Saă cu totă afacerile sale oficiale, a aflat totuși tempu de a primi vizite dela borbati de puseni mai înalte ce se află în locu. Între acestea se află și Excelența Saă Présantitulu Parinte Arhiepiscop și Metropolit Andrei Baronu de Siaugună, căruia Serenitatea Saă în aceea-să di după prânzul i-a intorsu vizită. Înaltul ospet a plecat eri spre Alb'a-Ioli'a, de unde preste Temisiör'a, Casiov'a etc. se reîntoarne la Viena.

Reproducem următoarea copia de circulariu emis pentru diecesa gror. a Aradului:

Principalele Domnule Protopresvitere, și Inspectorul districtualu de școli!

In urmărea articulului de lege XXXVIII din anul 1868 cu privire la înființarea și organizarea senatelor scolare districtuale, înaltul ministeriu regescu ungurescu de cultu și instrucție publică prin emisulu seu din 1 Aprilie a. c. Nr. pres. 492 au provocat pre acestu Consistoriu diecesanu de a dispune cele trebui cișe: ca în intielesulu atinsului articulu de lege, și religiunarii bisericiei noastre se sia representati la înființarea senatelor scolare districtuale. — Totu acela-si înaltul ministeriu mai departe dispune: tōte diregatoriele noastre bisericesci și parochiale intr'acolo a le indrumă: că se aléga în intielesulu § 125 puncto 1 alu legei susu atinse — pre representanții sei la senatelor scolare districtuale.

Determinationile cele mai esențiale pentru noi din acel articulu de lege suntu cuprinse în următoarei paragrafi:

§. 124. Institutele scolare comunale dintr'un district de școală le conduce Inspectorul districtual de școală denumit prin ministrul de învățămēntu, și sub presedintia lui statutoriul senat districtual scolaricu, iera asupr'a școlelor confesionali suprinspectiunea se exercită cu întrenirea inspectorului de școală.

Uno inspector scolaru pote funnctiună în mai multe districte scolare, déca în districtele loru nu suntu preste 300 de școli.

Déca multimea agendelor sale va cere, regimul pote denumi pre lângă elu pre unu inspector secundariu, seu ajutoriu.

§. 125. Senatul districtual de școală se formează în următoriulu chipu:

1. fia-care confesiune, care are pre teritoriu comitatului scoli confesionali, alege din sinulu seu câte unu membru;
2. toti învățitorii dintr'unu district scolaru alegu din sinulu loru patru membri;
3. pre ceia-lalți membri i alege comitetul comitatense din sinulu seu, numerulu acestorui pote fi dela 13 pâna la 34.
4. în care comitatu se află orașe regesci, acolo ele alegu din sinulu loru după punctul 3, atât'a membrui, căti li se cuvinu în proporțiunea numerosității locuitorilor orașieni față cu total'a populație din comitatu.

Pentru eștuirea atinselor dispusetiuni consistoriulu diecesanu au ștării procedură urmată, amesurată invitatiunei înaltului ministeriu, și adeca:

1. Comunele noastre bisericesci din comitatulu (cutare) și ale protopresviterelor (cutare), voră avé sa aléga unu membru pentru senatul districtual comitatensu de școală fia acela din tagm'a preotiescă ori mirenescă.
2. Învățitorii comunelor și protopresviterate-

loru din comitatulu (cutare) ierăsi deosebitu alegu unu învățitoriu din sinulu loru.

3. Pentru eștuirea alegierilor espuse, fia-care protopresviteratu, alege din sinulu seu 10 membri; iera învățatorii alegu deosebitu 10 membri.

Spre ajungerea acestui scop, are de a se infatișă din fia-care comună bisericescă la respectivul protopresviteratu unu dintr-pretoți și doi mireni alesi din partea comunei bisericesci.

Asemenea din tota comună se va infatișa și unu învățitoriu.

4. Cei 10 membri alesi din fia-care protopresviteratu se voru aduna în diu'a de... Iuniu a. c. la... și acolo sub conducerea protopresviterului (cutare), preotii și mirenii adunati voru alege unu membru că representante alu loru confesionalu la senatul scolaru comitatensu, și după eștuirea acăstă alegere, alegu ierăsi învățatorii unu membru din sinulu loru.

Principia Ta nu vei amenă Circulariulu nostru acestă numai decâtă a-lu aduce la cunoștință preot mei, învățitorilor și comunelor din districtulu protopresviteralu facendu dispusetiunile potrivite, apoi avendu despre eștuirea lucrului indata a relația aici.

Datu în siedintă a consistoriala diecesană, tinuta în Aradu.

Protopop Ivancoviciu,

Episcopul Aradului.

Evenimente politice.

Delegațiunile, din a căroru siedintie amu publicat și noi unele părți și terminără siedintiele, în 30 Augustu n.

Două cestioni, cari au datu ansa la multe frecări parlamentare între delegațiunile, a lasat urme amaracișe în partea cislaitanea. Aceste cestioni sunt: votarea pentru construirea celor două monitorie pre dunare și darea de venitul a societății de navigație pre dunare numita „Lloyd”. Amaraciunea atinsa mai susu vine de acolo că ambele cestioni se decisera după dorintă a delegațiunii ungurești. Închiderea sesiunii s'a facut după formele indatinante.

Deputațiunea din confinile militari, constatăria din 23 membri sub conducerea dlui Ivič din Semlinu su prima de Maj. Sea Imperatulus în 30 Augustu. Deputațiunea a subșternutu cu ocasiunea acăstă o petiție ce tratăze despre reformele ce au a se introduce în confinii. Imperatul au respunsu deputațiuniei la cuvântarea eleșului ei spre acestu sfersito, armatorele: „Voi face dispusetiuni ca resoluțiunea afacerei acestei sa urmeze cătu mai curendu. Mi jace la anima sătea tuturor tierilor mele, cu deosebire insa a confinilor. Ministrul de resbelu a proiectat mai multe reforme. Cea dințăi grigia a mea va fi, că reformele aceste, precum și condițiunile necesarie la bunastarea spirituale și materiale a confinilor militari sa se execute fără întâiere“.

Despre unu conclușu alu resoluțiilor poloni amu fostu amintit ceva pre scurtu cu alta ocazie. Conclușul se află acum publicat în mai multe diarii în tota estinderea lui motivat și prelungă unu referat fără pre largu. Noi ne mărginim și acum prelungă partea cea mai esențială, adeca prelungă conclușu ca atare, carele sună:

„Considerându, că cei cu respectu la raportul loru către monarhia întrăgă, exprim în temurile din urma acele-si pareri, ce suntu înrudite cu ale noastre;

considerându ca în impregiurări de aceste e de dorită a scrută cu temei aspirațiunile loru și a ne pone în intelegeră cu densii, și ca impregiurările și convingerile politice a le unui popor se potu cunoșce mai ușioru în fată locului.

Adunarea face conclusulu:

Comitetul este însarcinat a luă în considerațion, ca ore nu aru fi coresponditoru a se cauta o intelegeră între persoane mai de frunte din partea noastră și dintre cehi. Comitetul va raportă în adunarea cea mai de aproape chiamata ad hoc spre scopulu acestă.

Dară tōte lucrurile pre lume trebuie să-si aiba și ceea-lalta parte. Así și în Galici'a. Cluburile, fia acele resoluțiuniste și democratice, facu concluse în contra tramitării de deputati în senatul imperial. Insa totu în același tempu adunările alegatorilor, nu se împreună pre spatele ori pre dinaintea cluburilor, se decidu pentru tramitarea la senatul imperial. Adunarea dela Zloczov, carea s'a decisă pentru tramitare e tocmai cercul de alegere alu principelui Sapieha, carele e unu factoru însemnatu alu conclușului de mai susu și e unu campionu a lui Smolka.

Cu dreptu cuvenit se întrebă diuariile, déca principalele și va depune mandatul, cum o facura deputați Lemberghoi, după ce au vediutu ca alegatorii se abatu dela politică loro.

Mai multe foi anuncia că, bar Werther ambasadorul prussianu a impartasit în dilele acesei în unu modu amicabilu, ca regimul prussianu privesc corespundintă polemică între cabinetele de Viena și Berlinu că încheiată. Contele Beust, se dice mai departe, respondiendu și-a expresu dorintă, că „incetarea resbelului de condensu va fi totu odată începutulu doritelor relații amicabile“

„Napoleonu e morbosu reu“ și „Napoleonu nu e morbosu reu“ se dice de ore cătu tempu. Unele diuarii l-au supusu la operatiuni, în urmă căroru înaltul patientu a lesionat, după altele a fostu totu lucrul mai multo o indispușie în urmă unor dureri reumatice, și preside în tōte dilele la consiliile ministrilor și cauta să mergă cătu mai curendu la Châlons în castre. Morbulu acestui suveranu a inflontat, pre lângă tōte desmintirile, asupr'a borsei parisiane și nu a fostu fără efect nici asupr'a celorulalte staturi europene. Unele diuarii considerându starea lui morbosă și etatea inaintata începutu a face conjecturi, că la casu cându aru închide ochii ce aru urmă? Întrebarea și o punu, înse puține culeză a o respunde, iera cele ce o respondu se cam restrințu prelungă a dice, ea intențându-se acăstă în pripa aru urmă o confușie generale. Cu toțe aceste vedem cea imperatré Eugenia a plecat la Corsică acompaniata de fiul ei principale imperial, de unde inse nu va călători mai departe după cum era projectat, ci se va returna la Parisu.

Se vorbesce ca corporile legislative se voru deschide în Francia cătu mai curendu și voru continua verificatiunile. Dupa aceste voru trece la obiecte cari se referescu mai multu la imbuhatatirea unor cause materiali.

Amintiseram la alta ocazie de demissiunea dlui Steege, agentului României la curtile din Viena, Berlinu și Petersburgu. Dupa scirile mai din cōco se vede cea demissiunea acăstă nu fu prima de domitoriu, ci fu de nou însarcinat cu missiuni la acele-si curți, în care calitate a și plecatu spre Viena încă în 19 Augustu. Causă demissionării dlui Steege, a fostu în urmă unei inviniri ce i-a facut ministrul de externe D. Ghica agentului din cōco ce nu e în stare să corespundă chiomarei cu care e însarcinat de regim, adeca cu regularea afacerii privitorie la jurisdicționea consulilor în România. Unele foi afirmă că acuza acăstă

nu e indreptala atâtu asupr'a agentului cătu mai verosu asupr'a ministrului de interne Cogalniceanu, cu carele rivalisează ministrului de externe. Cătu e adeveratu din assertiunea acést'a nu putem scă. Atât'a e inse adeveratu ca Domnitoriolu e fără indeslătu cu lucrările agentului Stege și de aceea nu induplecătă respectivulu a luă de nou sarcină acést'a asupr'a-si. — Altfelu sta lucrul ca agentul din Constantinopole dlu D. Sturza, despre carele se dice ca va fi înlocuit prin altu individu mai aptu pentru acelu postu.

De vre-o cătu-va tempu se vorbesce despre crise ministeriali in Bucuresci. Se intielege ca fai-m'a acést'a o trameșe mai întâiu opusetiunea in publicu. De aci le imprumuta mai departe diuariele straine si le intrebuintează cam in modulu urmatoriu :

„E caracteristicu pentru tiér'a nostra, ca nu trece septamâna, de multe ori nici di, fără de faimă despre schimbări de cabinetu. Cu ocasiunea intorcerei dlui Cogalniceanu din strainatate si in momentulu cându scriu (corespondintele la diuarie straine) sirurile aceste iéra siuera faimă de feliul acést'a prin aieru; cause cu temeu nu scie nimenea sa spuna. Nimenea inse nu se pote aperă de convin-gerea ca acestu cabinetu se va mai tiené multu; cauș'a cea adeverata totu voru si radicalii. Regimul de acum li se pare loru pré iubitoriu de pace si scopulu pentru carele lucra ei recere o ferbere necontenita si neliniște.“

Cumca ferberea acést'a necontenita nu va fi priinciosa unei tieri cu institutiuni jude cum e Romani'a aru si trebuitu sa o cunóasca de multu diplomi cei ce nu „ratacesc“ nici odata. Asemenea trebuea sa cunóasca ca ferberea pote fi uno capitalu politicu binevenitul celei dintâia puteri straine, ce va fi in stare de a nu mai suferi „agita-tiuni“ la hotarele sele.

Prințipele domnitoriu alu Romaniei a primit ordinul lui Alessandru Newsky si ministrul pre-siedinte D. Ghic'a pre celu a St. Ane.

Proiectu de lege.

pentru industria.

Partea prima : despre căstigarea si esercitarea dreptului de industria.

§. 1. Pre teritoriul coronei Ungariei pote esercită de sine si liberu ori ce felu de meseria ori si in ce locu fiecare omu, care a implinitu anulu alu 24. alu etâiei sele, fără dosebire de secsu-pre basea unei insciintiări la antistia respectiva, prin care si documentează majorenitatea si pre basea legi-matiunei primite despre acést'a. Acel'a-siu dreptu'lu au si personele morale. Insciintiarea si legiti-matiunea suntu libere de timbru.

§. 2. Dela acesta regula generale se escep-tionéza din respectu cătra sigurantia publica si cătra interesele publice :

- a) industria de agentii, de hordári (espresi) si de procurarea de servitorii; institutele de musterii, de mediulocire si de ingropaciune ; occupatiunea revendietorilor si a auctionatorilor;
- b) tienerea de ospetarii, birturi si cafenele;
- c) transportul de persone si marfuri pre apa si pre uscalu;
- d) intemeiérea de fabrici de spiritu si de apae-ductii ;
- e) tienerea de institutiuni pentru gimnastica, notare, precum si bâi;
- f) occupatiunea maestrilor de vase;
- g) tienerea de biblioteci de imprumutare.
- h) prepararea de corpuri pentru artificii de focu.

Esercitarea tuturor ramurilor acestor'a de in-dustria depinde dela concessiunarea antistiei compe-tinte si déca sa da concessiunea, esercitarea e le-gata de conditiunile, ce le va statori antistia din casu in casu la imparlesirea concessiunei, purce-diendu numai si numai din punctu de vedere alu securitatii publice si alu interesului publicu.

§. 3. Fiecare concessiune e legata de per-sona ; drepturi reale de industria noue nu se mai potu concede; cele concese pâna acum inse se sus-tinu si mai departe.

§. 4. Personelor morale li sa da de cătra antistia numai pentru unu tempu anumitu concessiune la esercitarea ramurilor de meseria enumerate in §. 2.

§. 5. Urloieri, architectii, petrarii si bar-dasii afara de aratarea la antistia au de a demu-stră, ca suntu apti in specialitatea loru, iéra mace-

larii ou a depune, amesuratul obligamentului loru aratatu in §. 32, o cautiune, care se pote urca pâna la 200 fl.

La aratarea despre aptitudine in specia sea voru servi de linia indreptătore conditiunile urma-tore : (urmăza o fóia alba, a buna séma fiind ca se astépla togmai despre aceste conditiuni parerea camerei de negotiu si industria.)

§. 6. Déca esercitarea industriei indicate e impreunata cu construirea de astfelu de stabili-mente pentru lucru, care suntu pericolose pentru impregiurime din cauș'a pericolului de focu séu a esplosiunei, ce se aru puté intemplă séu care suntu stricatié séu grele sanalatice din cauș'a ca res-pandescu fum, aburi si putore, séu strica ap'a de beutu, atunci aceste stabilimente se potu face nu-mai pre basea concessiunelui din partea antistiei dupa procederea mai in josu descrisa. Ministrul de agricultura, industria si comerciu va decide in in-tielegere cu ministrul de interne, cari stabilimente suntu intielese in decisiunile paragrafului acestui'a.

§. 7. Cine umbla dupa concessiunea nece-saria a antistiei pentru zidirea de astfelu de sta-bilimente, ce cadu sub §. 6 trebue se dea totu-deodata o descriere cu deamenuntul si planul de spre situatiunea stabilimentului in acuratetia pre-cum si o explicatione precisa.

§. 8. Antistia face publicului cunoscutu de-spre intreprinderea intențiunata prin harthii lipite pre pareti din colturi in locurile respective si prin insciintiare cătra antistele locului si cătra vecini si otaresce pertractarea unei comisiiuni in fati'a locu-lui in terminu de celu multu döue septamâni, la care pertractare toti, cari din vre-o cauș'a au ce-va in contra intreprinderelui, trebue sa o arate acést'a cu vorb'a séu in scrisu, de óre-ce altintre se con-cede stabilimentul, déca nu este a se considera ce-va publicu ca impedecare.

In ordinatiunea amintita in §. 6 va determina-ministeriulu de agricultura, industria si comerciu si acele stabilimente de lucrare, la a căroru per-tractare suntu de a se chiamá afara de vecinii cei mai de aproape si cei mai departati.

§. 9. Cu ocasiunea pertractării comisiiuni-re trebue sa se considera toate impregiurările mai inseminate in presentia suplicantului si ascultându-se acest'a si trebue sa se pertractedie din fundamente opunerile, déca voru fi ; si déca suntu astfelu de opunerii, cari au natura privata si nu se potu de-latură prin inviore amicabile atunci candidatul de concessiune se aviséza, a le delatură mai întâiu pre-cale legal, remanendu intr'aceea impartasirea con-cessiunei nedecise. Despre pertractarea comissi-unei trebue sa se ia unu protocolu.

§. 10. Déca cu vre-unu stabilimentu de lucrare suntu impreunate astfelu de zidiri, a căroru restau-rare depinde dela o concessiune de edificare dupa ordinatiune, atunci pertractarea cea necesaria in pri-vintia edificării, incătu e possibilo, sa se tienă odata cu susu amintit'a pertractare comissionaria.

In contr'a deciderei antistiei, facute pre basea pertractării comissionarie in fati'a locului partidele in timpu de döue septamâni dupa ce li s'a predat u hotarirea acést'a potu luă recursu, care recursu are acelu efectu, ca amâna intreprindere.

§. 12. Spesele publicationei si ale pertractării le pôrta intreprindetoriul. Déca s'a facutu acusări neintemeiate se osendesce partid'a acusatōre la desdaunarea speselor escate din aceea.

§. 13. Veri-ce marire esentiale a stabilimen-tului, ce cade sub §. 6. precum si schimbarea lo-crârei sa se arate antistiei, căci acést'a pune, déca socotesce a fi de lipsa terminulu pentru o per-tractare comissionaria nouă, ce are a se purta in ase-menea modu.

§. 14. Déca s'a concesu dupa o astfelu de procdere edificarea unui stabilimentu din partea antistiei si s'a redicatu conformu conditionilor pre-scise nu se mai pote cere schimbarea si depar-tarea acelui'a din cauș'a obtrectării, ce a suferit'o altul in proprietatea sea.

§. 15. Astfelu de industriei, la a căroru eser-citare se produce unu sgomotu mare, nu se potu con-cede se sia aprope de bisericu, de scoli, spitali-luri si de alte edificie publice.

§. 16. Dupa mórtea industriilor se pote continuă esecutarea industriei in folosulu ereditorilor minoreni, sia in decursulu regulării ereditătiei, sia in decursulu tutoratului ; numai cătu in casu din urma trebue sa cera tutorulu o legitimatiune spe-ciale pentru eredi.

§. 17. Déca se esecută industria pentru minoreni séu pentru persone morale, atunci tre-bue sa se numește unu conduceriu de industria si sa se anuncie antistie spre sciintia, resp. spre aprobaré solidariu cu proprietariu.

Conducatoriul industriei trebue se poseda tote acele calităti, ce suntu de lipsa spre esecutarea propria a industriei respective ; elu e respondie-toiu pentru sustinerea legilor prescrise si tre-bue sa suporte pedepsele de bani séu inchisore, ce i s'aru impune.

§. 18. Cine esecută o industrie, fără a o fi anunciatu, acel'a si pote trage la o pedepsa in bani pâna la 50 fl.

Cine esecută o industrie, ce nu e iertata fără concesiune séu fără documentarea destoinicii recerute, fără de a avea concesiune dela antistia, acel'a se pote pedepsi, pre lângă oprirea dela esecutarea industriei, cu o suma de bani pâna la 100 fl. Iera déca respectivul si continua esecu-tarea, cu toate ca a fostu oprit, atunci pre lângă aplicarea repetita a pedepsei acesteia se mai pote pedepsi dupa impregiurari si cu inchisore pâna la siiese septamâni.

Cine a asiediatu séu a strasformatu fără con-cessiune dela antistia unu stabilimentu dintre cele numite in §. 6, séu dandu-i-se concesiune, nu implinește conditiunile prescrise, acel'a nu numai ca se pote pedepsi cu o suma de 100, ci se pote sili si sa strasorme séu sa delature cu totulu sta-bilimentulu, déca receru acést'a interese publice séu unu dreptu privatu valematu.

§. 19. Asfisiliu de persone, care au fostu pedepsite pentru vr'o crima séu pentru calcare repe-tita a legilor industriale, se pote oprí pentru unu timpu séu pentru totu déun'a dela esecutarea unui ramu de industrie, la cari se pote prevedea unu abusu nou din cauș'a cualitatice industriei séu a personalitaticei condamnatului. Acést'a are valore si asupr'a conducerioru de industrie, a substi-tutiloru si arendasiloru.

§. 20. Personele morale si perdu dreptulu de esecutare alu industriei loru din vin'a conduceri-riului industrial numai in casu acel'a, déca au lasat u pre conduceriu in cualitatea sea de pâna acum a pre lângă tota admonitiunea din parlea antistiei.

§. 21. Concessiunea din parlea antistiei pen-tru esecutarea séu asiedierea stabilimentului si perde validitatea, déca nu sa inceputu esecutarea indus-triei in decursu de doi ani, séu déca se intrerume doi ani.

Déca se intrerume o industrie, care are lip-sa de anunçare, doi ani, atunci voindu a se con-tinua trebue facuta o anunçare nouă.

§. 22. Veri-care industriasiu si pote esecută industria sea si prin unu substitutu séu prin unu arendasiu.

Arendasii si substitutii suntu supusi decisi-uniloru §-lui 17, carele tractează despre substituti.

§. 23. Posessiunea unei industriei reale, ce esista inca, nu scutesce pre proprietariu de a docu-menta cumca posiede recerintele speciale perso-nale pretinse de lege, déca cumva i se voru cere. Déca nu le posede, atunci si pote esecută indu-stri'a sea numai prin unu conduceriu qualificat, prin unu substitutu séu arendasiu.

§. 24. Fiecare industriasiu pote tiené in unulu si acel'a-siu locu mai multe localităti industriale stable (oficine, pravallii), despre cari inse trebuie sa faca aratare antistie.

§. 25. Unulu si acel'a-siu industriasiu si pote esecută industria sea si in mai multe locuri ale tieriei : numai ca acolo, unde nu domicilează de ordinaru, trebue sa asiedie unu substitutu la stabilimentulu filiale.

Asidiarea de astfelu de stabilimentu filiale inse e conditionata de insciintiarea la antistia com-petenta, séu — déca servește spre esecutarea unui ramu de industrie dintre cele enumerate in §. 2 — e conditionata de concessiune speciale a antistiei.

§. 26. Un'a si aceia-si persona pote esecută si mai multe feliuri de industrie.

Asociarea de industriasi de acel'a-siu séu de diferite ramuri spre esecutarea unei industriei co-mune este iertata. Se cere inse, incătu depinde aceea dela documentarea cualificatiunei personale, că se aiba cualificatiunea celu putinu unulu dintre asociati séu dintre conduceriori industriei comune.

§. 27. Fiecare industriasiu are dreptu, de a concentră totă lucrările, de cari are lipsa spre esoperarea productelor sale și a-si tineea ajutoriile recerute de lucru.

§. 28. Fiecare industriasiu are dreptul, de a vinde produsele sale în persoana său prin comisari și afară de locul domiciliului său în fiecare locu alu terei, la terguri de septamâna său anuale; are dreptul de a găsi lucrulogrii ori să unde săn de a dă lucratorilor sei sa lu gătesca, și de a vinde prelunga produsele sale și produsele de feliu acela ale altor'a. Urloerilor suntu indreptate jurisdicționile a le dă cercuri anumite pentru lucru din cause politienești de focu.

§. 29. Ministeriul va decide pre calea ordinării după ascultarea jurisdicțiunilor și a organelor respective corespondenții relațiunilor că incătu și in privința căror'a articule tempului, său ocupatiuni sa limiteze antistia pretiurile.

§. 30. In privința acelora obiecte, ce suntu neapăratu de lipsa pentru vieti de tōte dilele, pote ordonă antistia, de-si nu suntu supuse limitației de pretiu, că sa se tienă o catatime potrivita și sa se acacie afară la localele de vindere o tabla cu pretiurile pentru vinderea cu bucată.

§. 31. Panerii, macelarii și urloierii nu-si poate intrerumppe după placulu loru portarea industriei, ce o au inceputu, ci suntu obligati, de căvoru a o parasi, de a lăsa antistie intențunea a-căstă a loru și de a-si continuă după cererea a celei antistii industrii inca unu tempu anumit, celu multu 4 septamâni.

Calcatorii decisiunei acestei a suatu supusi la o pedepsa de bani pâna la 100 fl.

§. 32. Dece unu industriasiu și stramata domiciliul său stabile și industrii sea in altu cercu cu alta antistia, atunci trebuie sa implineșca de nou tōte cele prescrise de lege pentru intemeierea unei industriei; și e eliberat numai de documentarea de nou a destoiniciei sale, legitimate in cercul celalaltu.

§. 33. Fia-cărui industriasiu i este iertat de a aterna afară la locul său de industria său la locuintă sea simbolori și alte semne demarcatoré.

§. 34. Ce se tiene de improtocolarea firmei a industriasilor remane a. de l. 1840 : 16 și mai departe in valore.

(Va urmă.)

Romania.

Bucuresci, 10/22 Aug. 1869.

(G.) Societatea academică merge inainte în lucrările sale. Ea tiene siedintie regulată in tōte dilele. Dlu Cipariu a anunciatu, ca va tramite societății 10 cōle tiparite din operatul de gramatica premiatu anulu trecutu, și ca tiparirea celorlalte 10—15 cōle inca urmăza mai departe.

In sessiunea anului presentu va urmă inainte discusiunea despre stabilirea ortografiei, intrerupta in anulu primu alu intrunirei societății; pâna atunci se voru lăua măsurele asie dicendu transitòrie pentru ortografiu in carea sa se tiparesca actele de pâna acum ale societății. Lucătu pentru tiparirea dictiunariului, s'a luat dejă măsurele necesarie de a se pune in lucrare a-căstă opera, inca in decursulu acestui anu. Si anume, se va pune in lucrare unu glosariu de cuvinte, cari au fostu său suntu inca in usu la români, in diversele provincie locuite de ei, și fără distincție, daca acele cuvinte suntu de origine româna sau straină; acestu glosariu se va incepe cu publicarea colectiunilor de cuvinte, presentate său ce s'ară prezentă societății său de membrii ei său de alti literati, cari s'ară insarcină cu atari colectiuni. Pâna acum, dlu Caragiani a prezentat in una din siedintie, o colectiune frumosă și multu interesante de cuvinte macedo-române; asemene colectiune de cuvinte vechie române se ascăpta dela dlu Cipariu, care inca in anii trecuti se insarcinase cu a-căstă; se voru invita apoi toti cei care posiedu său aru binevoi a face colectiuni de aceste, că se le inainteze societății academice. Tiparirea colectiuni se va face in analele societății său in o publicație anume.

Prelângă a-căstă lucrare carea, precum se vede, nu e altă decătu o colectiune de materialul cu-vintelor parte vechie parte usitale dumai in unele părți a le romanimei, se va pune in lucrare inca in acestu anu compunerea și edarea unui dictiu-nariu alu limbii române, care va cuprinde tōte cuvintele române in orice ramu de știință și cunoștință; cu a-căstă lucrare se va in-

sarcină o comisie de trei membri care inca in cursul acestui anu va publica celu puținu 24 cōle, și la incepultur sessiunai viitorie le va supune apre-tiare și deliberare secțiunii filologice; asiā va urmă apoi din anu in anu facandu noue editiuni si indreptându-le și completându-le după diversele colectiuni facute de membri său de particulari și după închiările secțiunii filologice.

Paralelu cu aceasta lucrare se va publica un vocabulariu de cuvinte straine in limbă română cu indreptare la cuvintele curata române din dictiunariul limbii române; comisie insarcinată cu lucrarea dictiunariului limbii române va trece in Vocabulariu de cuvinte straine tōte acele cuvinte, care le crede străne in limbă română, și asemenea dictiunariului va supune și lucrarea sea de vocabulariu la apreliarea secțiunii filologice.

In una din siedintele proime viitorie se va stăveri planulu, după care se urmează comisie in compunerea dictiunariului limbii române.

Mai in tōta sidintă se tienă discussiunile cele mai importante filologice, literare și scientifice. Lă intereseante conversații asupra „Is vodul lui și lui Cianău“; asupra autenticității său neautenticității ecvestri cronice; și cu totii au consimțit la necesitatea de a studia cu tōta seriozitate a-căstă cronică. S'a mai discutat despre starea scolelor noastre cu incepultur secolului presint.

„Fed.“

Varietăți.

* * In memorie Imperatului Iosif II. Istoria mi spune ca Imperatul Iosif II. caletorindu prin Moravia, la comună Slawowici a luat plugulu din mână unui tineru, și prindindu Imperatul insusi de cōne, cu sudorea řetie sele ară o brădu. Plugaritul era atunci starea cea mai desprețuită, condamnată a trădi numai pentru ingrasierea domnilor de pamant. Imperatul dovedi, prin faptă aceea, cătă de multu li și-a stimă pre plugari; totodata aristocrație i-a fostu o lectiune despre egalitate. Plugarii, bucurosi de onore ce li-a facutu Imperatul, pastrau plugulu (aratrulu) acela de drept suvenire. Mai apoi l-au transportat într-o localitate oficială, și după ce putred, secură altul in locu-i. Acum dominează trecuta să serbatu acolo la Slawowici memorie centenaria (de o sută de ani) a acelu Imperatul carele fu primulu a face aratru alătă onore. Totodata să serbatu și deschiderea unei căi noue ferate. Locuitorii de prin pregiu, mai vertosu slavi, s'a adunat cu miele. Au fostu de fată și unu arhitect și ministrul Giskra. Ministrul a tienut o cuventare politică despre înfrățirea slavilor cu nemții.

* * Esamine limbistică pentru funcțiunari de finanțe. Magyar Polgár dice ca a aflatu din isvoru siguru că acei funcțiunari finanțiali, nascuti in său afară de Ungaria, a căroru limbă materna nu e cea ungurescă, spre constatarea că cunoșcu limbă ungurescă, voru fi supusi unui examen. Dece esameul va fi reu, voru fi departati din funcțiunile lor.

* * Unele diuarii înseintiasera de mai inainte ca agentia rusescă din Cernauti (Bucovina) să prefacă in consulat. Acum astăzi ca dlu consiliarii de curte Demetru Király = Denjanu a capatatu dreptul de „exequatur“ că consulul imperial rusesc.

* * Diuariul „Standard“ serie: Dece s'ară stergete din istoria anulu 1769, atunci lumea ară avea cu totulu o alta fată. Căci anulu 1769 a produs pre Humboldt, Cuvier, Walter Scott, Mehmed Ali vice-regele din Egiptu, pre ducele de Wellington și pre Napoleon Bonaparte.

* * In cauza congresului nat. bis. serbescu disolvat comunele și cercurile continua a tienă adunări și a condamnă pasarea patriarchului dimpreuna cu enciclică (său cum i dicu altii — „bulă“) lui, prin carea voiă a provocă anatemă națiunei asupra partidei naționale. Mai la tōte ocasiunile se descarca totu felul de invective in capulu celugărilor și li se atribue loru decaderea națiunei și a bisericiei. Unele adunări au decretat petiții cătra guvern contra patriarchului și omnilor lui, cerându reconchiamarea congresului pre Septembrie, altele voteză și căte unu program formal pentru congresul ce este să se reconvoie; asiā aduna-

rea din Temisiör pronuncia, ca acelu congresu să se occupe — după ce se va fi organizat, de împacțiunea cu români și se decrete reducerea eparchiei, anume contopirea eparchiei de Budă cu cea de Neoplant'a, și celei de Versietiu cu cea din Temisiör, etc.; și mai altele mergu pâna a cere reforme radicali in clerus, buna ora casarea statului monachale etc. Prete totu disolverea congresului serbescu a produs o miscare foarte vii, s'ară pută dice o revoltare a spiritelor poporului serbescu, de carea a incepulu a fi îngrădit chiar și regimul.

* * La drămul celu dintâi de feru din Transilvania se va introduce in 11 Septembrie o a patra clasa de vagone, unde va plăti o persoană pre milu 9 xr. și unu adăos de agio pentru timbru. Favorizarea de pâna acum pentru lucratori in clasă 3. se suspende cu acăstă.

* * Drumul de feru. In dilele trecute veni comisarii r. ingineri superiori d. Nagy și tramis de regim, spre a căuta in Sabiu unu locu potrivit pentru statuinea drumului de feru. Întreprindetorii englezi projectara locul inaintea porței Ocnei; dar vedîndu-se, ca riul din apropiere a esită peste termi și ca după ce plouă într-o noapte locul acela se implu de apa, asiā incătu lucratorii nu putura lucră de apa și de noroiu, se convinseră despre nepotrivirea acelu locu și alese să locu inaintea porței Gusteritiei.

* * Biletele cele noi de postă despre care scriserăm și noi mai pre largu cu alta ocazie se voru introduce pela medielocul lui Septembre său celu multu la primă loi Octombrie, prin a căror mediocire se va pută corespunde de aici inainte in monarhia întrăga pentru prețul de 2 xr.

* * Focu. In Buzeu, 16 ore de departe de fruntarile transilvane, in România au arsu 16 case.

* * Dela canalul de Suez. Diuariul „L'Isthme de Suez“ publică depesă surmatore: Suez 16 Aug. 1 ora 40 min. sără. Ieri seară strălucita; apele mărei mediterane și ale mărei rosie s'au imprenutu in lacurile amari. Impierea lacurilor e asigurata.

* * Durerea de gura și de unghii la vitele cornute se estinde totu mai tare și in tienutul Brasovului și umple de grigia pre toti posesorii de vite, mai alese fiindu că sciu, că a rareori se poate opri reulu acestă pre lângă tōte prescrierile și orenduile sanitare. O grigia buna pentru vitele sanatoase e foarte de recomandat in astfelu de case, inainte de tōte trebuie grajduri sventate, luminose și cu aeru curat.

* * Numerul celu mai nou 35. alu jurnalului „Der Osten“, ce apare in Vienă odată pre septembrie cuprinde articulele urmatore:

Catastrofe in politica și la bnrșă; — unu punctu de schimbare a politicei Serbilor din Austria; La situația din Boemia; Despre asia numită Slovacj Jeni; Interne; Esterne; cronică mica; Lueruri agronomice; Miscarea cursurilor (banilor etc.)

In adausulu foitiei literare, care'l primește abonantii lui „Ostend“ in tōta septembra gratis, se cuprind urmatorele:

O ideea ficsă, Novela despre unu artistu de A. Melis Körchner, Epistole vieneze, din teatre, Ministrul de resbelu celu nou alu Franciei, cele diece porunci ale economului de câmpu, găcitori și siarade.

* * A nouă programă a Gimnasiului mare romanescu de scol. ort. orientale din Brasovu ne a sositu in momentele din urma. Este redigata de locuitorul directorelui dlu prof. Davidu Almasianu și cuprinde in sine unu tratat scientific despre metru in poesiile lirice ale lui Horatiu de dlu prof. I. Lenger și datele statistice din an. scol. 1868/9. Numerulu gimnastilor a fostu in tōte optu clasele 259 dintre cari 32 din România. Anulu scol. 1869/70 se incepe in 1. Sept. a. c.; primirile se facu in 27, 28 și 30 A gustu.

Concursu.

Statuinea de inventioriu in comună Galesiu scaunulu Selistei, cu salariu anualu de 166 fl. v. a. cuartiru liberu și unu stângiu lemne de focu, au devenit vacanta, pentru a cărei ocupare se deschide prin acăstă concursu pâna in 15/27 Sept. an. cur.

Concurrentii, au a se adresă in scrisu documentându harniciu loru, către subscrisea sforia.

Galesiu, 20 Augustu 1869.

(1—2) Eforia scolare gr. or.

Concursu.

Devenindu vacanta stationea invetiatorășca dela scol'a populara gr. or. din Stupinile Brasiovului, de carea este legat și servitul de cantăretiu bisericescu se scrie prin acēstă concursu pâna la 1 Octobre a. c. cal. vechiu, cu aceea, ca salariul anuale este de 180 fl. v. a., cuartiru naturale și 3 orgii de lemn.

Doritorii de a ocupă această statioane au să sterne pâna la numitulu terminu, subscrisului comitetu parochiale, concursele loru indiestrate cu documentele inaltu prescrise și adresate cătra venerabilulu scaunu protopopescu I alu Brasiovului.

Stupini, 15 Augustu 1869.

Comitetul parochiale alu comunei gr. or. din Stupini.

Ioane Massimilianu, parochu și presiedinte.

Concursu.

Devenindu postulu invetatorescu din opidulu Ilia in vacantia, cu care este impreunatu unu salariu anualu de 200 fl. v. a. cuartiru liberu, și lemn trebuinciose,

Doritorii de a ocupă acestu postu au să trămite la subscrisulu urmatorele documente: a) atestatu de botez ca suntu de religia gr-orientale b) atestatu ca au absolvatu celu putienu 4. clase gimnasiale și cursulu pedagogicu s'au clericali in institutulu archidiecesanu din Sabiu, celu multu pâna la 1 Septembre a. c. 1869.

Ilia in 18 Augustu 1869.

Ioane Orbonasiu
Prot. inspec. scol. distr.

Concursu.

La scol'a capitale gr. or. din Hatieg, se scrie concursu pentru dōue posturi de invetatori, și anumitu pentru

- a) Unu invetatori de clas'a I și II, cu unu salariu anualu de 300 fl. v. a. cuartiru naturalu și trei orgii lemn focale.
- b) Unu invetatori de clas'a III și IV cerele va fi totu odata și diriginte, cu unu salariu anualu de 400 fl. v. a. cuartiru naturalu și 3 orgii lemn focale.

Doritorii de a competă la aceste posturi — fiindu de religiunea gr. or. — au a documentă, ca suntu pedagogi și clerici absoluti, ca au cunoștița limbilor patriei și portare buna morală și politica; asternendu-si documintele la subscrisulu comitetu parochialu, și anumitu la mān'a subscrisului celu multu pâna in 1 Octobre calend. vechiu 1869.

Dela comite(ulu) parochialu gr-or. din Hatieg.

I. Ratiu
Presiedinte.

Concursu.

La scol'a confessionale gr. or. din comun'a Lancremu, Protopopiatul S.-Sebesiu a devenit postulu de invetatori vacantu.

Doritorii de a ocupă acestu postu de invetatori au a documentă ca au absolvatu la vre-unu institutu publicu, cursulu pedagogicu, ca suntu cantăreti buni și de religiunea gr. or.

Léfa invetatoriolui e statorita deocamdata numai in 80 fl. v. a. cari in luni decursive pre lângă cuitantia timbrata se scotu din alodiu comunale.

Petitionile cu documentele necesarie au a se asternă esoriei scolare in Lancremu in terminu de 3 septamani.

Lancremu, in 14 Augustu 1869.
Ioanu Lasice, parochu și directoriu scolariu.

Concursu.

Pentru ocuparea posturilor de invetatori de clas'a I-a și a II-a la scol'a gr. or. din comun'a Reheu, devenite vacante, se scrie prin acēstă concursu pâna la 15 Septembrie 1869.

Cu acestu postu este impreunatu unu salariu pentru clas'a I-a de 80 fl. pentru clas'a a II-a de 120 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă vre-unulu din acesto posturi, au de a-si asterne suplicele loru la inspecțiunea scolare tractuale, in Sebesiu, provediute cu urmatorele documente:

- a) ca au absolvatu IV clase gimnasiale și cursulu pedagogicu și clericalu.
- b) ca au deplina cunoștința despre cantările și tipiculu bisericescu.
- c) ca au purtare morale nepetata.

Reheu, in 6 Augustu 1869.

Comitetul parochialu.
Avramu Carpenisianu,
Presiedinte.

Concursu.

Devenindu vacantu postulu de invetatori, la scol'a populara gr-or. din Brasiovu-vechiu cu care este impreunato unu salariu anualu de 200 fl. v. a. și 2 stângini de lemn se deschide prin acēstă concursu.

Doritorii de a ocupă acestu postu au a-si trămite la subscrisulu comitetu parochialu petitiunile loru adresate cătra pré onoratulu Scaunu protopopescu și provediute: a) cu atestaltu de botez ca suntu de religia gr-orientale b) cu atestatu despre purtarea morale și politica c) cu atestatu ca au absolvatu celu putienu 4 clase gimnasiale și cursulu pedagogicu in institutulu archidiecesanu din Sabiu, celu multu pâna la 5 Septembre a. c. 1869.

Brasiovu, 10 Augustu 1869.

Comitetul parochialu dela biserică sănătă Adormiri din Brasiovu-vechiu.
Georgiu Persienariu
Parochu și Presiedinte.

Concursu.

La scol'a capitale gr. or. clas'a II din Lugosiu, este lipsa de unu suplentu invetatorescu, cu care postu este impreunato unu salariu anualu de 150 fl. v. a. și 60 fl. v. a. pentru cortelu, 10 metri de grâu și patru orgii de lemn.

Doritorii de a ocupă acestu postu suntu posibili pâna in 14 Septembrie a. c. calend. vechiu, recursele loru indiestrate cu documentele prescrise, despre cuaificatiunea receruta prin art. de lege XXXVIII din 1868, tōte timbrate cuvînciosu; a le adresă cătra: sinodulu parochiale alu comunei gr. or. din Lugosiu.

Comitetul parochiale alu comunei gr-or. din Lugosiu in 10 Augustu 1869.

G. Pesteanu,
Presiedinte.

Concursu

Devenindu statioane invetatorișca dela scol'a gr. or. populara din comun'a Talmacelu in vacantie, se scrie prin acēstă concursu pâna la 15 dñe a lunei lui Septembre a. c. st. v. cu acēstă statioane este impreunato unu salariu anualu de 130 fl. v. a. cortelu gratisu, lemn de focu căte voru fi de lipsa, și grădina de legumi.

Doritorii de a competă la acēstă statioane, au a documentă: a) ca au absolvatu celu putienu gimnasiulu de ișu, și cursulu pedagogicu, in institutulu archidiecesanu gr. or. din Sabiu; b) ca suntu pre deplinu deprinsu in cantările, și tipiculu bisericescu; c) ca marturisescu religiunea gr. or. și ca au purtare buna morale.

Concurenții la acēstă statioane, au a-si asterne subscrisului, suplicele loru, provediute, cu documentele necesarie, pâna la terminulu susu atinsu.

Sabiu, 20 Augustu 1869.
Ioanu Panoviciu,
Protopopu gr. or. ale tract. Sabiu-
lui alu II.

Edictu.

Mari'a Avramu Pop'a din Telisc'a Scaunulu Selistei au incaminat la forulu matrimoniale subscrisu, procesu divorțiale asupr'a barbatului ei Ioanu Florea totu din Telisc'a, care barbatu lipsindu din patria de tempu mai indelungatu, nu se scie unde și cum petrece. Deci pentru pertractarea causei acestei'a divorțiali dupa formele prescrise, barbatul pribegitul Ioanu Flóre se indoreze prin acēstă, ca in terminu de unu anu dela datulu de fa-

tia, sa se infaliseze inaintea forulu matrimoniale subscrisu, pentru ca la din contra, și in absentia lui se voru judecă cele de legea bisericesca prescrise.

Sabiu, 9 Augustu 1869.

Forulu matrimoniale gr. or. in tract.

protop. alu Sabiu-ului I.

Ioanu Hann'a, Protopopu.

(51—3)

Edictu.

An'a lui Ilie Voicu din comun'a Boiti'a, in scaunulu Sabiu-ului, care de 9 ani cu necredintia parasindu-si pre legiuitolu seu barbatu Ioanu Cărpatorea, totu din dis'a comună, și scaunu, au pribegit in lume, și de atunci începe, nu s'a mai auditu nimică de loculu astărei sele, se sorocesce, că din dñu'a de astazi, pâna în terminu de unu anu și o dñ, cu atât'a mai vertosu, sa se ivescă inaintea subscrisului foru matrimonialu, că se arate caușa parasirei legiuitolui seu barbatu, și a patriei sele, cu cătu ca la din contra, și in absentia ei se voru otari celea de otarită, dupa sunetul S. S. canone și legilor politice in privința acēstă statutoria.

Sabiu, 16 Augustu 1869.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu tract.

Ioanu Panoviciu, Protopopu.

(57—3)

Edictu.

Din partea oficiului opidanu Dobr'a in comitatul Hunedoarei, se face de comunu cunoscutu, cumea in 21 Septembre a. c. se voru dā urmatorele obiecte opidane pre trei ani dela 1 Ianuarie 1870, pâna in finea lui Decembrie 1872 pre calea licitației publice in arenda, p. e.

- a) Dreptulu de crismaritul cu ospatari'a opidana din piția Dobrei, ce constă din 1 sala, 8 odăi de locuinta, 1 bucataria, 1 camara, 2 grăduri pentru 30 de cai, și 1 sopronu, cu grădina de legumi, — cu strigarea 1-a 1200 fl. v. a.
- b) Dōue mori de macinatul farina, un'a cu 2 — și un'a cu 4 rōte, in riul opidului Dobr'a, — cu strigarea 1-a 800 fl. v. a.
- c) Vam'a tergului, la 4 terguri mari și 3 de sepatmāna — cu strigarea 1-a 250 fl. v. a.
- d) Obiectulu de macelaritul carne, cu strigarea 1-a 20 fl. v. a.
- e) Trecatur'a preste ap'a Muresiu, cu unu brodu, o lontrită (cinu), o casa cu dōue locuinte și dreptulu crismaritului, — cu strigarea 1-a 50 fl. v. a.
- f) O fauria cu dōue locuinte, o camara și localu de fauritul cu 1-a strigare 50 fl. v. a.
- g) Trei case de locuinta sub Nr. 35. Nr. 85 și Nr. 126 in Dobr'a cu strigarea 1-a tōte deosebitu 30 fl. v. a.

Competenții la acēstă arendare au sa depuna inainte de inceperea licitației unu vadium de 10% din pretiulu strigării — in bani gat'a inaintea comisiunee licitațioria.

Licitatiunea se va tine in cancelari'a opidana Dobr'a, unde se potu vedé conditiunile licitației, și contractele de arenda.

Dobr'a, 10 Augustu v. 1869.
Dela oficiulu Opidanu.

Ioanu Bogorinu,

maiestru ciスマariu se recomanda prin acēstă on. publicu, că unulu care le primesce totu felicul de insarcinări ce cadu in sfer'a acestei meserii, constea acelea din lucru tomitu său din lucru gat'a. Intempinarea ce au avutu pâna acum lu incuragiéza a-si oferă servitiele și unguon. publicu mai mare. Lucratoru sea se afla in Sabiu, strad'a Turnului. Nr. 1075.

(5—4)

Burs'a de Vien'a.

Din 23 Aug. (4 Sept.) 1869.

Metalicele 5%	59 90	Act. de creditu 271 50
Imprumut. nat. 5%	69	Argintul 119
Actiile de banca	735	Galbinul 5 80